

‘Goed kan altijd beter’

Maak kennis met Joyce Fourie, burgerschapscoördinator en adjunct-directeur van OBS Groenehoek in Bergschenhoek. Met veel enthousiasme en optimisme is ze bezig burgerschap een vaste plek te geven in de Daltonschool. “De basisschool is een ideale en veilige plaats voor burgerschapsonderwijs.”

Door: Miriam Bruinooge

Inventariseren

“Al in 2006, toen de overheid burgerschapsonderwijs verplicht stelde, hebben we hier geïnventariseerd wat wij deden op dat vlak. Onze kernwaarden sluiten goed aan op de eisen van de overheid, dus we waren al goed op weg. Maar goed kan altijd beter. Daarom zijn we gaan inventariseren welke activiteiten nog meer onder burgerschapsonderwijs vielen. Denk aan projectweken, bepaalde thema’s die we behandelden, onze kanjertraining. Verder keken we ook kritisch naar onszelf. Waren we bijvoorbeeld niet teveel gericht op Nederlandse feestdagen? Heel goed om daar eens bij stil te staan.”

Focus

“Met de aanscherping van de wet, en het nieuwe schoolplan dat we vorig jaar hebben gemaakt was het tijd om de focus terug te brengen wat betreft het burgerschapsonderwijs. Want we doen superveel, ontegenzeggelijk, maar er was behoefte aan een duidelijke visie. Het burgerschapsonderwijs als pijler was de afgelopen jaren een beetje weggezakt, als ik eerlijk

ben. Ik vermoed dat als ik nu aan mijn collega’s vraag een definitie te geven van burgerschapsonderwijs, er veel verschillende antwoorden komen. Ook kinderen zouden het nu niet kunnen benoemen. En dat is wel waar ik heen wil: dat het voor iedereen duidelijk is wat we op dat vlak doen. Voor leraren, kinderen en ouders. Daarom zijn we momenteel volop bezig een visie op burgerschap te ontwikkelen.”

Steun

“Als burgerschapscoördinator is het mijn taak het voortouw te nemen, dus ik verdiep me grondig in de materie. Ik heb veel gelezen, webinars gevolgd en vorm met drie andere collega’s een werkgroep. Het is onze taak het burgerschapsonderwijs levend te houden. Ik ben ook blij met de steun van Stichting School & Veiligheid. Tijdens het inlezen viel mijn oog op het project Burgerschap op de Basisschool. Ik heb contact gezocht en gevraagd of ik daar bij betrokken kon raken. Zo ben ik in contact gekomen met een van de ambassadeurs Burgerschap op de Basisschool. Ze denkt mee

en adviseert ons regelmatig over wat we nog nodig hebben om het burgerschapsonderwijs goed in te richten. Ze laat de inhoud nadrukkelijk aan ons over, maar ze is heel belangrijk en waardevol als toetssteen. Daarnaast zijn er ouders in onze school die vanuit hun eigen werkveld kunnen bijdragen aan burgerschap, dus we betrekken hen graag bij het traject. Dat is meteen een mooie ‘boost’ voor de ouderbetrokkenheid op onze school.”

Dichtbij

“Verdraagzaamheid, respect, verantwoordelijkheid, vrijheid van meningsuiting: daar ligt bij ons vanuit de openbare identiteit en de principes van het daltononderwijs al veel nadruk op. Dat verandert natuurlijk niet. De mening van onze leerlingen nemen wij mee in ons dagelijks handelen en in het meepraten over zaken die op school gebeuren. De leerlingen krijgen bij ons de ruimte om hun mening, ervaringen, doelen en reflecties te delen en hierover te spreken. Dat kan in verschillende vormen. Onder andere in de leerlingenraad, klassenvergaderingen en door coöperatieve werkvormen. Zo sluiten we aan bij de beleavingswereld van de leerlingen. Verder ben ik van mening dat de omgeving van de school ook invloed heeft op het burgerschapsonderwijs. Wat speelt er in de wijk, en kunnen we daar iets mee? Toen de verpleeghuizen dicht gingen door ➡

“Voor kinderen is deze omgeving ideaal om te oefenen met de democratische kernwaarden.”

corona hebben we alle kinderen kaartjes laten sturen naar de bewoners. Zo kun je veel meer doen om betrokken te zijn bij je omgeving. Ook in de klas spelen we in op actuele zaken. Denk bijvoorbeeld aan een leerling in de klas die zich meer jongen als meisje voelt of andersom. Als dit speelt is dat op zo'n moment prima om daarover in gesprek te gaan – maar gendertransities worden geen vast onderdeel van onze lessen. Sommige onderwerpen kun je toch het beste bespreken als ze actueel zijn.”

Veranderingen

“Omdat we al veel doen op het gebied van burgerschapsonderwijs, verwacht ik geen rigoureuze veranderingen. Maar het wordt wel duidelijker voor iedereen wat onder burgerschapsonderwijs valt, en wat het is. Door die bewustwording denk ik dat leraren vaardiger worden in het signaleren van kansen om actuele gebeurtenissen om te zetten naar een leermoment. En het vooral bespreekbaar maken. Voor kinderen is deze omgeving ideaal om te oefenen met de democratische kernwaarden. Ze zitten zo'n acht uur per dag bij elkaar in de klas. Dan moet je wel leren respectvol om te gaan met elkaar. Het is een veilige omgeving om te leren omgaan met specifieke waarden en normen die voortkomen uit bijvoorbeeld culturele of godsdienstige overtuigingen. Het enige waar ik soms nog aan twijfel is de term burgerschap. Erg aansprekend is dat niet voor jonge kinderen. Misschien kiezen we uiteindelijk voor een term als: 'samen leven'. Maar goed: het gaat om de inhoud. En daarmee zit het wel goed.”